

Vizualni editor (uređivač) sadržaja programska je komponenta ugrađena u gotovo svaki logIT-ov CMS web program. Saznajite čemu služi vizualni editor.

Najvažniji gumbi alatne trake - čemu služe i kako ih koristiti za uređivanje sadržaja

VAŽNO: Desni klik mišem na bilo koji objekt u vizualnom editoru otvara **dodatni kontekstualni izbornik** (npr. kod slika možemo dodavati link, kod tabela možemo dodavati redove, stupce...).

Donosimo pregled nekih gumba u vizualnom editoru univerSUS CMS-a:

- gumbi koji se najčešće koriste
- korisni gumbi, za koje klijenti najčešće ne znaju što znače.

Ikona	Funkcionalnost
	Ubaci/promijeni link - Insert/Edit Link
	Ubaci/promijeni sliku - Insert/Edit Image
	Ubaci/promijeni tablicu - Insert/Edit Table. Rad s tablicama sličan je onome u Microsoft Office Wordu, tako da to nećemo posebno objašnjavati u ovom dokumentu.
	Zalijepi kao čisti tekst / Paste as plain text
	Zalijepi iz Worda / Paste from Word - obavezno označite "Zanemari definiciju vrste fonta" i "Ukloni definicije stilova" da ne bi došlo do narušavanja dizajna.

	Brisanje svih oblikovanja za odabrani tekst / Remove Format. Briše podebljanje, kurziv i sva ostala oblikovanja.
	Pregled trenutnog stanja / Preview. Razlikuje se od konačnog izgleda pošto ovdje tekst nije stiliziran.
	Prikazivanje editora preko cijelog zaslona / Maximize the editor size.

Linkovi (poveznice) - kako stvarati i dodavati razne vrste web linkova

Za dodavanje linka najprije je potrebno označiti tekst/sliku. Klikom na ikonu "Ubaci link / Insert Link" otvara se prozor s 3 kartice:

1. **Link info** - u polje "URL" upisujemo adresu na koju će voditi link - upisujemo bez http://. Isto tako možemo dodati i link iz našeg repozitorija (klik na "Pretraži server / Browse Server").
2. **Target** - ovdje možemo odabrati kako će se otvoriti link. Ako želite da se link otvara u novom prozoru/tabu, u padajućem izborniku "Target" odaberite "Novi prozor / New Window (_blank)".
3. **Napredno / Advanced** - razne napredne stvari koje preporučujemo da ne dirate.

Link na poziciju na istoj stranici (sidro / anchor)

Desno od ikone za dodavanje linka nalazi se **ikona za ubacivanje sidra**. Najjednostavniji primjer korištenja sidra link je **Idi na vrh/Vrhu** podnožju (footeru) mnogih web stranica. Klikom na link vraćamo se na vrh trenutne stranice.

Na jednom ćemo primjeru objasniti kako se koriste sidra:

1. Kreiramo članak koji ima nekoliko poglavlja.
2. Svako poglavlje ima svoj naslov - označimo ga, kliknemo gumb "Ubaci sidro / Insert Edit Anchor" i upišemo naziv (jedinstveni identifikator s kojim ćemo razlikovati sidra, tj. poglavlja).
3. Na vrhu članka kreiramo listu sa svim naslovima, označimo npr. prvi naslov, kliknemo gumb "Ubaci link / Insert Edit Link", pod "Vrsta linka / Link Type" odaberemo "Sidro na ovoj stranici / Link to Anchor in the Text" i u listi "Po nazivu sidra / Select an Anchor By Anchor Name" odaberemo sidro stvoreno u 2. koraku.

Galerija fotografija - kako ručno stvoriti lijepe animirane interaktivne galerije slika

Ako ste naručili i kupili specijalizirani web program za galeriju fotografija, tada pročitajte pomoć za tu fotogaleriju. Stvaranje galerija i upload fotografija mnogo je jednostavnije i brže ako koristite baš taj web program.

Iako nije tome namijenjen, i naš vizualni editor poslužit će za stvaranje lijepe animirane galerije fotografija. U odnosu na [web aplikaciju za fotogaleriju](#), s vizualnim editorom bit će potrebno malo više vašeg ručnog rada. **Ručni rad sastoji se od sljedećih koraka, koje prava galerija slika inače radi automatski:**

1. Prvo trebate ručno ubaciti minijaturu slike negdje u sadržaj
2. Zatim trebate ručno stvoriti link s minijature na originalnu, uvećanu sliku
3. Na kraju trebate ručno ugraditi da se uvećana slika otvara kao animirana galerija.

Kliknite neku od slika dolje da biste vidjeli **kako izgleda tako stvorena animirana interaktivna fotogalerija:** uvećana slika otvara se sa zatamnjenjem čitave web stranice. Ako na sadržajnu stranicu uploadate više slika, možete ih povezati u jednu galeriju i imat ćete interaktivnu galeriju slika po kojoj se možete kretati naprijed-nazad.

Ili, pogledajte odlično složen [primjer našeg klijenta Akvant d.o.o.](#) koji je samostalno ručno stvorio lijepu galeriju. Ova galerija posebno lijepo izgleda jer je klijent sve minijature najprije u grafičkom programu na lokalnom računaru obrezao na iste dimenzije točno do u piksel. Za obradu slika i fotografija vama preporučujemo [besplatan i dobar grafički program Paint.NET](#).

Koraci za kreiranje galerije

U sadržaju CMS stranice gdje želite umetnuti slike, kliknite gumb za ubacivanje slike "Insert / Edit Image" i otvorit će se prozor s 3 kartice:

1. **Info slike / Image Info** - klikom na "Pretraži server / Browse Server" otvara se [FileBrowser \(detaljnije u poglavlju niže\)](#). U njemu nađite minijaturu za koju želite da se pojavi u tekstu (odaberite jednu od već generiranih slika ili uploadajte novu sliku). Preporučujemo da upišete nešto u polje "*Alternativni tekst (opis slike / Alternative Text*" - zbog korisnika koji ne koriste slike, zbog slijepih korisnika kojima poseban čitač izgovara opis te slike, a i da budete bolje pozicionirani na Googleu.
2. **Link** - klikom na "Pretraži server / Browse Server" odaberite link (npr. originalnu sliku) koji će se pojaviti klikom na prethodno odabranu minijaturu.
3. **Napredno / Advanced** - ako želite da se veća slika - na koju ste u prethodnom koraku stvorili link - učita uvećana u animiranoj galeriji, pod stavkom "*Rel-Tag*" potrebno je upisati/odabrati `clearbox[item]`. Ako želite imati dvije odvojene animirane galerije slika na istoj stranici, za 2. galeriju umjesto "item" upišite neki drugi naziv, npr. item2. Dodatno, na ovoj kartici možete u polje "Stylesheet klase / Classes" dodati i naziv gotovog CSS stila.

4. Svi siteovi izrađeni od 1.1.2010. imaju novi način kreiranja galerije slika. Umjesto *clearbox[item]* potrebno je upisati *clearbox[gallery=Naziv galerije,,title=Naziv fotografije]*. Tekst "Naziv galerije" je poveznica za kreiranje galerija, tako prva galerija može imati naziv Prva galerija, druga Druga galerija itd.

Napomena: 3. korak se na svim siteovima kreiranim od 20.3.2011. razlikuje. Za kreiranje galerije služi gumb

Umetni/promijeni Clearbox. Nakon što ste uspješno prošli prva dva koraka kliknite na sliku koju ste dodali, odaberite ikonu Umetni/promijeni Clearbox te u polje Galerije upišite naziv galerije. Uneseni naziv je poveznica za kreiranje galerije, dakle sve slike koje imaju isti naziv u polju Galerija su jedna animirana galerija. Unošenjem različitih naziva kreirat ćete više animiranih galerija.

File Browser - repozitorij uploadanih datoteka na serveru

File Browser aplikacija je pomoću koje upravljate repozitorijem, tj. datotekama i mapama na web hosting prostoru koji vam je dodijeljen. File Browser ima sličnu funkciju kao **Windows Explorer** u **Windowsima**.

Što radite s File Browserom

- **prenosite (uploadate) datoteke (slike, dokumente...)** u vaš vlastiti repozitorij na serveru
- **ubacujete datoteke** u sadržaj vaših web stranica.
- **stvarate mape** (foldere, direktorije)
- **pretražujete** datoteke i mape

Kako doći do File Browsera

1. Kliknite gumb alatne trake "Ubaci/promijeni link - Insert/Edit Link" ili "Ubaci/promijeni sliku - Insert/Edit Image"
2. Desno do polja "URL" ili ispod njega, nalazi se gumb "**Pretraži server / Browse Server**" - kliknite ga i učitat će se File Browser.

Pravila stvaranja naziva datoteka i mapa

- ako naziv uploadane datoteke već postoji, dodaje joj se nastavak -broj (npr. naziv-slike-1.jpg)
- nazivi datoteka i mapa mogu sadržavati samo znakove A-Z, 0-9, točku, podvlaku i crticu. Svi ostali znakovi brišu se.

Što se događa kod uploada datoteke na server

Kod uploada slike kreira se:

- minijatora (thumbnail) za predpregled (preview)
- nekoliko manjih slika koje se mogu koristiti u tekstovima. Nazivu slike pridružene su unaprijed zadane dimenzije u pikselima - minijatura dimenzija 100x100px bit će među datotekama.

Značajke File Browsera

- Datoteke se **sortiraju abecedno uzlazno (A-Z)**.
- **Pamćenje posljednje pregledane mape.** Ako umetnete sliku iz mape /a/b/c, kod sljedećeg otvaranja File Browser će vas preusmjeriti na tu istu mapu. Ovo je posebno korisno kod stavljanja linka na originalnu sliku.
- **Rekurzivna pretraga.** Bez obzira gdje se nalazite, pretraga će gledati cijeli repozitorij.
- **Rekurzivno brisanje.** Ako u izbrisanoj mapi postoje slike/mape, i one će biti obrisane.
- **Preimenovanje** datoteka i mapa.

Značenje i funkcionalnost ikona u File Browseru

Kliknite sliku desno da biste vidjeli kako izgleda File Browser u univerSUS CMS-u i da biste mogli pratiti donje upute.

Stupac (1): vrste sadržaja (datoteka)

Ikona	Funkcionalnost
	Mapa
	Slika
	Video
	Flash

	Ostalo
---	--------

Stupac (2): naziv mape ili datoteke

- Klikom na ikonu (1. stupac) ili naziv otvara se odabrana mapa/datoteka. Možemo vidjeti sliku u originalnoj veličini, izvor CSS datoteke i slično.

Stupac (3): pretpregled (preview) grafičke datoteke

- Ako je datoteka grafika (gif, jpg, png), njena se minijatura prikazuje u File Browseru.

Stupac (4): operacije nad datotekama i mapama

Ikona	Funkcionalnost
	Preimenovanje
	Brisanje
	<p>Umetni u tekst.</p> <p>Napomena: ako ste odabrali umetanje slike, ova ikona pojavljuje se samo kod slika. Ako ste odabrali unos linka, ova će se ikona pojaviti kraj svih mapa i svih vrsta datoteka.</p>